Skrevet av

Frida Kracht Ur

I 2014 avsluttet hun en bachelorgrad i statsvitenskap ved University of Cambridge. For tiden bosatt i Hong Kong

ET LIV I LIMBO

Flyktningstrømmen fra Syria som har preget nyhetene de siste månedene har ikke bare satt sine spor i Europa, men også preget Hong Kong sterkt. Røde Kors Hong Kong har fornyet sin appell for støtte til flyktninger i Syria, ungdommer har vist sin solidaritet med de syriske flyktningene gjennom hundretusenvis av delinger av bilder og tekster i sosiale medier. Lokale NGOer i Hong Kong har merket en sterk økning i pågang fra media som ønsker å vite hvor mange syrere som befinner seg i Hong Kong.

Realiteten er at kun én eneste syrisk flyktning er registrert i Hong Kong siden starten av krigen i Syria. Samtidig finnes det for tiden over 10.000 flyktninger i Hong Kong. Disse kommer i hovedsak fra India, Bangladesh, Pakistan og Indonesia, og lever helt på ytterkanten av samfunnet. De er mer eller mindre bortglemt av hongkongere flest. I motsetning til i Norge, hvor debatten også omhandler spørsmål om integrering og flyktningers verdighet, males det i Hong Kong et stigmatiserende og lite nyansert bilde av flyktninger som kriminelle lykkejegere som aldri burde ha kommet til Hong Kong.

Hong Kong har aldri signert FNs flyktningkonvensjon. Landets offisielle politikk

Flyktningslummen i Hong Kong

er at de ikke innvilger asyl til flyktninger. Suksessraten for asylsøkere i Hong Kong siden 1992 er 0,14%. I praksis betyr dette at

> "Jeg vil ikke gjemme meg mer. Jeg har kommet til det punktet hvor jeg har ingenting å tape."
>
> *- Addella*

nesten ingen får sjansen til å bli fullverdige innbyggere av Hong Kong. Asylsøkere har ikke lov til å ta arbeid, de har ingen andre steder å dra og sjansen for å få innvilget asyl er nærmest lik null. Likevel blir de fleste flyktningene værende i Hong Kong, og lever et liv i limbo helt på ytterkanten av samfunnet.

Francesco Vecchio er ekstern daglig leder for Vision First, en lokal NGO som kjemper for flyktningers rettigheter i Hong Kong. Han forteller: "Hong Kongs politikk og strategi er utviklet for å gjøre det minst mulig attraktivt å komme til Hong Kong som flyktning. Flyktninger blir kun gitt det ytterst nødvendige. De skal holdes i live - men det skal for all del ikke skapes en 'magneteffekt' som sender signaler om at Hong Kong er et bra sted å komme som flyktning".

Francesco fortsetter: "Oppfatningen av flyktninger i Hong Kong er også blitt mer negativ de siste tiårene. Tidligere oppfattet hongkongere flyktninger som mennesker i desperate situasjoner som flyktet fra hjemlandet sitt fordi de ikke hadde andre valg.

Nå blir det satt et likhetstegn mellom det å være flyktning og det å være økonomisk migrant - eller såkalt 'lykkejeger'".

En talsmann for flyktningenes egen organisasjon Refugee Union Hong Kong bekrefter: "Flyktninger møter et enormt stigma både i systemet og blant folk flest. Staten (Hong Kong) gjør alt de kan for å skape et negativt bilde av flyktninger, og maler et bilde av flyktninger som narkolangere og kriminelle. Det blir trodd at flyktninger forlater landet sitt fordi de selv har gjort noe galt - noe kriminelt - når det selvfølgelig det er motsatte som er sannheten."

Francesco har arbeidet med flyktninger i Hong Kong siden 2005, og skrev doktorgraden sin om nettopp dette temaet: "Dessverre er hongkongere flest ekstremt uvitende om situasjonen rundt flyktninger: de tror flyktningene har forlatt hjemlandet sitt fordi de vil - ikke fordi de ikke har noe valg - og tenker at flyktninger kommer til Hong Kong for å stjele jobber. Mer informasjon og fakta er sårt trengt for å få bort det stygge stigmaet som er knyttet til flyktninger i Hong Kong."

Som ett eneste stort symbol på Hong Kongs holdning og mangel på støtte til flyktningene har det vokst frem opp imot 100 ulike 'flyktningslummer' i Hong Kong. Dette er falleferdige rønner, mange av dem tidligere grise- og hønsehus, som flyktningene har

Addella, en flyktning fra Uganda

gjort til sine hjem. Flyktninger i Hong Kong får hver måned et lite beløp som skal betale for husleien. Dette beløpet er så lite at disse rønnene er det eneste de har råd til. I praksis betyr dette at staten betaler for at flyktninger bor i skrøpelige strukturer som setter liv og helse i fare.

Addella, en flyktning fra Uganda og frivillig ved Refugee Union, tar ofte med journalister og universitetsstudenter helt til utkantet av Hong Kong for å vise frem flyktningslummene. ”Mange flyktninger er redde for å uttale seg om sin situasjon i Hong Kong. De er redde for at det kan påvirke deres sjanser for å få asyl eller at det kan utløse overvåking av politiet.” Adella fortsetter: ”Men jeg er ikke redd lenger. Jeg vil ikke gjemme meg mer. Jeg har kommet til det punktet hvor jeg har ingenting å tape. Jeg kan ikke dra til hjemlandet mitt, og jeg kan ikke forlate Hong Kong. Derfor gjør jeg det lille jeg kan for å hjelpe mine medmennesker og informere verden om det som skjer.”

I flyktningslummen treffer vi Aki fra Indonesia. Hun inviterer oss inn på rommet sitt. ”Jeg har prøvd å gjøre det koselig,” sier hun, og viser stolt frem sin store samling av Ole Brumm-ting. Aki har vært i Hong Kong i fire år, og forteller at hun har tilbrakt store deler av denne tiden innendørs på rommet sitt. Hong Kong har ingen tilbud for utdanning eller andre aktiviteter for flyktninger. Uten tillatelse til å arbeide er det ikke mye for dem å gjøre. Aki har likevel funnet en hobby, som hun deler med mange andre flyktninger: ”Jeg har jo ingen penger - så jeg går rundt og roter og leter i andre sitt søppel. Det er helt utrolig hva folk kaster. Alt jeg har - alt du ser her på rommet mitt - har jeg funnet blant søppel. Jeg har til og med funnet gull, bokstavelig talt!” På spørsmål om hva Aki tenker om fremtiden blir hun nesten

Aki fra Indonesia

> ”I Hong Kong har vi ingen fremtid, men vi er i det minste trygge.”
> *- Mohammad*

stille, og mumler: ”Jeg har dette her og nå. Det er ingen fremtid.”

I flyktningslummen treffer vi mange flyktninger - i hovedsak fra sør-asiatiske land. Dette er mennesker som har flyktet fra tortur, forfølgelse og alvorlige brudd på menneskerettigheter i sine hjemland. Muhammad fra India kommenterer: ”I Hong Kong har vi ingen fremtid, men vi er i det minste trygge.”

Helt innerst i flyktningslummen treffer vi på Tim, han snakker så vidt engelsk, men viser oss stolt frem bilder av barna sine. Så blir han alvorlig: Både kone og barn er i Indonesia, og han vet ikke om de noensinne kan komme til Hong Kong. Tim mangler selv papirer og blir stadig mer gråtkvalt i samtale med oss. I etterkant av møtet forteller vår guide Addella: ”Dette har jeg sett før. Flyktningene blir deprimerte, slutter å spise, og det hele ender med galskap eller døden. Slik skjer når folk mister håpet og gir opp.”

I samtale med flyktningene selv skal det mye til for å gjenkjenne selv det minste glimmer av håp. Kontrasten til Norge er enorm. Selv om Norge på ingen måte er perfekt, vil flyktninger i det minste bli møtt med et bedre botilbud enn gamle grisefarmer uten rennende vann, og de vil heller ikke bli nektet utdanning. Francesco og talspersonen fra Refugee Union er usikre på om flyktninger i Hong Kong noensinne kommer til å oppnå like rettigheter som hongkongere når det kommer til arbeid og utdanning. På tross av dette, ser begge noen positive utviklinger den siste tiden.

Talspersonen fra Refugee Union forteller: ”Mange starter egne initiativ for å hjelpe flyktningene. Lokale studenter har satt i gang leksehjelp for flyktningbarna hver lørdag. Det er de unge hongkongerne som er drivkraften bak disse tiltakene, og som forhåpentligvis kan drive en positiv forandring i årene fremover.”

Tim savner konen og barna i Indonesia

Francesco Vecchio fra Vision First er enig: ”Vi får daglig henvendelser fra universitetsstudenter som vil vite mer om flyktningsituasjonen i Hong Kong. Det er stadig større pågang fra både lokal og internasjonal media. Spesielt etter den syriske flyktningkrisen har fått mer plass i media, så virker det som om det har gått opp for flere at vår organisasjon og flyktningene i Hong Kong eksisterer. I et langtidsperspektiv ser vi kanskje mulighet for forandring.”

Alle bilder: Kristian Viflot